

Adroddiad i'r: Cabinet

Dyddiad y cyfarfod: 30 Hydref 2018

Aelod / Swyddog Arweiniol: Julian Thompson Hill/Gary Williams

Awdur yr Adroddiad: Helen Makin, Rheolwr Gweithrediadau Cyfreithiol a Chaffael

Teitl: **Uned Caffael Cydweithredol**

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

Mae'r adroddiad yma'n sôn am Uned Caffael Cydweithredol sydd yn rhan o Wasanaethau Cyfreithiol sy'n gweithredu ar draws Sir Ddinbych a Sir y Fflint.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

Mae'r adroddiad hwn yn gofyn i'r Cabinet a ddylai'r trefniant presennol gyda Chyngor Sir y Fflint barhau am gyfnod pellach o dair blynedd.

3. Beth yw'r Argymhellion?

- 3.1 Mae'r Cabinet yn cytuno i ymrwymo i dair blynedd arall o Gytundeb Lefel Gwasanaeth gyda Chyngor Sir y Fflint er mwyn i Gyngor Sir Ddinbych gynnal gwasanaethau caffael cydweithredol a fydd yn weithredol ar draws Sir Ddinbych a Sir y Fflint.
- 3.2 Bod gan Bennaeth y Gyfraith, Adnoddau Dynol a Gwasanaethau Democrataidd awdurdod i gymeradwyo a mynd i mewn i ffurf briodol o gyswllt gyda Chyngor Sir y Fflint.

4. Manylion yr Adroddiad

Ym mis Mai 2014, cymeradwyodd y Cabinet i uno'r hen uned caffael gydag un Cyngor Sir y Fflint, gan greu gwasanaeth cydweithredol a fyddai'n cael ei gynnal gan Gyngor Sir Ddinbych fel cyflogwr. Rhoddwyd y gymeradwyaeth yn seiliedig ar achos busnes a luniwyd gan Brifysgol Bangor oedd yn ystyried, ymysg pethau eraill, y byddai'r gwasanaeth cydweithredol yn gallu:

- Creu arbedion effeithlonrwydd trwy harneisio grym gwario dau gyngor a thrwy foderneiddio arferion caffael.
- Gwella capasiti, creu mwy o wytnwch, gwella recriwtio a dargadwad, a hwyluso'r broses o gyflwyno rheoli yn ôl categori.
- Manteisio ar berthnasau gyda chyflenwyr a gwella cystadleuaeth.

Ymrwymodd y Cyngor i gytundeb lefel gwasanaeth tair blynedd o hyd gyda Chyngor Sir y Fflint i gyflwyno gwasanaethau caffael. Daeth y cytundeb i ben ym mis Gorffennaf

2017 ac mae Pennaeth Gwasanaethau Cyfreithiol wedi cytuno estyniad yn y trefniant o dro i dro hyd at ddyddiad presennol. Mae'n rhaid i'r Cyngor benderfynu naill ai i adnewyddu'r trefniant gyda Sir y Fflint, ymrwmo i drefniant gwahanol gyda chynghor arall neu gyflwyno ei wasanaeth caffael ei hun a dadgyfuno'r gwasanaeth caffael cydweithredol.

- 4.3 Mae'r Gwasanaeth Caffael wedi bod trwy gyfnod o newid ers trosglwyddo. Mae wedi cael ei reoli gan nifer o benaethiaid gwasanaeth a rheolwyr gweithredol gwahanol. Dim ond yn y deuddeg mis diwethaf y mae wedi cyflawni cyfnod o sefydlogrwydd yn sgil penodiad y Rheolwr Gweithrediadau a Chaffael.
- 4.5 Mae archwiliad ar y cyd o'r gwasanaeth caffael cydweithredol wedi cael ei gynnal gan y timau Archwilio Mewnol yn y ddau Gyngor i ganfod a ydi'r buddion a ragwelwyd wedi cael eu cyflawni. Yn gwyno, daeth i'r casgliad:
- bod manteision staffio megis capasiti a gwynwch wedi cael eu cyflwyno er gwaethaf newidiadau i reolwyr ar lefelau strategol a gweithredol;
 - nad ydi'r ddau gyngor wedi ymwneud â gweithgarwch caffael cydweithredol/ar y cyd yn aml;
 - bod cyfarfodydd anaml o'r bwrdd rheoli ar y cyd ar y cychwyn wedi llesteirio cyflwyno manteision y cynllun busnes, er roedd y trefniadau llywodraethu hynny wedi cael eu cryfhau;
 - mae angen adrodd yn ôl i gynghorwyr etholedig ar berfformiad y gwasanaeth cydweithredol yn fwy amlwg; a
 - cyflwynwyd rheoli yn ôl categori yn ddiweddar.
- 4.4 Cyn mis Mehefin 2018, pan gafodd casgliadau'r adroddiad gan yr Adain Archwilio Mewnol eu hadrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol, nid oedd y Gwasanaeth erioed wedi adrodd yn benodol ar sut mae'r trefniant cydweithredol yn gweithio nac ar berfformiad gyllideb.
- 4.5 Mae yna faterion gweithredol sydd yn parhau heb eu datrys ers 2014, yn benodol, yn ymwneud â gwahaniaethau mewn gweithdrefnau a pholisïau gweithredol ar draws y ddau gyngor a phrynu mewn i'r Gwasanaeth gan Brif Swyddogion ac ar draws Gwasanaethau yn gyffredinol.
- 4.6 Mae'n amlwg nad ydi'r Gwasanaeth wedi gallu cyflawni ei holl nodau ac amcanion eto. Serch hynny, llwyddodd i gyflwyno'r gwasanaeth er mai dim ond chwarter nifer y gweithwyr fesul £1m o wariant a argymhellir gan Lywodraeth Cymru a Swyddfa Archwilio Cymru oedd ganddynt (yn ei adroddiad diweddar ar gyflwr caffael cyhoeddus yng Nghymru).
- 4.7 Ar hyn o bryd, mae'r Cynghorau yn trafod sut i weithredu casgliadau'r adroddiad Archwilio a sut i gefnogi gwaith cydweithredol ar draws pob gwasanaeth. Yr argymhelliad ydi bod ymestyn y broses gydweithio yn briodol am 3 mlynedd arall.
- 5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?**

Mae gan yr Uned Caffael Cydweithredol rôl sydd yn gweithredu ar draws y Cyngor ac felly mae'n effeithio ar bob un o Flaenoriaethau'r Cyngor, yn enwedig:

Cymunedau wedi eu cysylltu: mae'r broses caffael yn sicrhau y gall y Cyngor brynu nwyddau a gwasanaethau sydd eu hangen i ddarparu gwasanaethau i ddinasyddion.

6. Faint fydd yn ei gostio a sut fydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

Y gyllideb ar gyfer 2018-19 ydi £494,180. Rhennir y gost 55% i Sir y Fflint a 45% i Sir Ddinbych. Y rheswm am hyn ydi adlewyrchu gwahaniaethau yng nghyllideb gyffredinol y cyngor a gweithgaredd caffael. Mae gwariant presennol ychydig yn uwch na'r hyn a ragwelwyd yn wreiddiol oherwydd trefniadau gwarchod cyflogau. Fodd bynnag, mae costau'n cael eu cynnal o fewn y gyllideb bresennol.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o Effaith ar Gydraddoldeb?

Nid oes angen Asesiad o Effaith ar Les.

8. Pa ymgynghoriadau a gynhaliwyd gyda Chraffu ac eraill?

Ystyriodd y Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol adroddiad yr Adain Archwilio Mewnol ym mis Awst 2018. Bydd adroddiad arall yn cael ei ystyried yn fuan yn 2019.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

Cefnogir y cynnig i ymestyn y cytundeb gwasanaeth cydweithredol gyda Chyngor Sir y Fflint am dair blynedd arall. Gellir cadarnhau bod modd cadw'r trefniadau o fewn y gyllideb gwasanaeth presennol.

10. Pa risgiau sydd yna ac oes yna unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

Gwnaeth yr adroddiad Archwilio Mewnol argymhellion i wella'r Uned Caffael Cydweithredol a rhoddodd sgôr sicrwydd 'isel'. Mae cynllun rheoli yn cael ei weithredu a bydd adroddiad am ei gynnydd yn cael ei adrodd i'r Pwyllgor Llywodraethu Corfforaethol yn fuan yn 2019.

11. Pŵer i wneud y Penderfyniad

11.1 Adran 9 Mesur Llywodraeth Leol (Cymru) 2009 (pŵer datganedig i gydweithio gydag awdurdod lleol arall)

Adran 111 Deddf Llywodraeth Leol 1972 (pŵer i ymgymryd ag unrhyw weithred i hwyluso, neu sydd yn ffafriol neu ddamweiniol, i gyflawni ei swyddogaethau yn llawn); Adran 112 Deddf Llywodraeth Leol 1972 (penodi gymaint o swyddogion a sydd raid er mwyn cyflawni swyddogaeth y Cyngor);

Adran 113 Deddf Llywodraeth Leol 1972 (lleoli staff awdurdod lleol i gael eu defnyddio gan awdurdod lleol arall)

Adran 3 (1) Deddf Llywodraeth Leol 1999 (dyletswydd cyffredinol ar awdurdod gwerth gorau i wneud trefniadau i sicrhau gwelliant parhaus o ran y ffordd y mae ei swyddogaethau'n cael eu cyflawni)

Mae Adran 13 Tabl 4 (m) o gyfansoddiad y Cyngor yn dirprwyo grym i'r Cabinet i feithrin a chynnal perthnasau cadarnhaol gyda sefydliadau partner.